

**Gruvavfallsutredningens betänkande Statens gruvliga risker
(SOU 2018:59)**

Regeringskansliets remiss dnr M2018/01962/Ke

Mark- och miljööverdomstolen lämnar följande synpunkter på betänkandet.

Allmänt

Mark- och miljööverdomstolen är i huvudsak positiv till att prövningen av säkerheternas storlek avlastas mark- och miljödomstolarna.

För att förslaget ska uppnå sitt syfte, att leda till en tydligare beslutsprocess, anser Mark- och miljööverdomstolen att förslaget generellt kräver ytterligare förtydliganden. Några oklarheter i särskilda bestämmelser berörs utförligare nedan. Mark- och miljööverdomstolen föreslår även en generell språklig översyn av förslaget då detta i vissa delar innehåller uppenbara felskrivningar m.m.

Gruvverksamheter är miljöfarliga verksamheter som i huvudsak regleras enligt miljöbalken. Mark- och miljööverdomstolen saknar en analys av kopplingen mellan utredningens förslag och miljöbalkens bestämmelser och systematik. Vidare är det inte ovanligt att tillstånd till gruvverksamhet även innefattar tillstånd till vattenverksamhet. Det saknas en analys av om de särskilda reglerna i miljöbalken som gäller vattenverksamhet har någon inverkan på utredningens slutsatser och förslag.

Beslutsprocessen vid nya tillstånd

Som nämnts saknar förslaget ett resonemang kring kopplingen till miljöbalken. Det är inte tillräckligt belyst hur den föreslagna ordningen ska integreras i nuvarande tillståndsprocess enligt miljöbalken.

Mark- och miljööverdomstolen skulle gärna se ett förtydligande av hur processen är tänkt att gå till avseende prövningen av den första säkerhetens storlek som ska ske i samband med att tillstånd till gruvverksamhet ges. Detta särskilt mot bakgrund av att tillståndets omfattning inte är klar förrän det finns en lagakraftvunnen dom. I vissa fall kan en sådan process pågå ett antal år. Omfattningen av den tillståndsgivna verksamheten behöver inte nödvändigtvis vara densamma som ansökan avser.

Mark- och miljööverdomstolen kan se att verksamhetsutövarna kan ha ett intresse av att initiera en prövning av säkerhetens storlek så tidigt som möjligt, eventuellt redan innan det finns en lagakraftvunnen dom. Det framgår inte av den föreslagna regleringen om prövningen av säkerhetens storlek är tänkt att ske parallellt med mark- och miljödomstolens prövning av tillståndsansökan eller inte. Det behövs därför ett förtydligande om när i tillståndsprocessen Riksgälden förväntas fatta ett beslut om säkerhetens storlek. För det fall att prövningen är avsedd att ske till viss del parallellt med tillståndsprövningen vill Mark- och miljööverdomstolen påpeka att det riskerar att innebära visst dubbelarbete eftersom tillståndets omfattning, som nämnts, inte är klarlagt innan det finns en lagakraftvunnen dom.

Mark- och miljööverdomstolen efterfrågar även ett förtydligande av hur regleringen förhåller sig till de fall där tillståndsdomen innehåller ett verkställighetsförordnande eller utredningsvillkor där det idag förekommer att en provisorisk säkerhet ställs.

På s. 146 anges att Riksgäldskontoret bör ges status som obligatorisk remissinstans i mark- och miljödomstolen. Mark- och miljööverdomstolen delar utredningens bedömning i den frågan. Mark- och miljööverdomstolen anser dock att denna ordning i så fall bör föras in i 22 kap 4 § miljöbalken. Den möjlighet som finns i bestämmelsens andra stycke avser endast rätt att få del av kungörelse och omfattar inte ansökningshandlingar m.m..

Beslutsprocessen vid revidering av efterbehandlingsplan

Trots att regleringen av processen kring de reviderade efterbehandlingsplanerna är utförligare finns det behov av förtydliganden även i denna del.

Det vore önskvärt med en tidslinje som åskådliggör hur beslutsprocessen är tänkt att se ut. Utifrån vad Mark- och miljööverdomstolen kan utläsa förefaller tiden vara väl kort, detta gäller särskilt den prövning som Riksgäldskontoret har att göra.

I de fall där verksamhetsutövaren har ställt säkerhet i form av pant framgår det inte vilka tidsfrister som gäller, se exempelvis 3 och 10 § förslag till förordning om finansiella säkerheter för gruvverksamhet där tidsangivelser är angivna endast i förhållandet till den tidpunkt då aktuell bankgaranti förfaller.

Vad gäller den föreslagna bestämmelsen i 3 § förslag till förordning om finansiella säkerheter för gruvverksamhet innehåller den ett antal oklarheter. Det framgår exempelvis inte vad skillnaden mellan den *uppdaterade efterbehandlingsplanen* och den *fastställda efterbehandlingsplanen* är, om någon skillnad avses.

Länsstyrelsen ska enligt bestämmelsen pröva den uppdaterade efterbehandlingsplanen. Det framgår inte om denna prövning ska utmynna i ett beslut och hur det beslutet i så fall förhåller sig till det yttrande som länsstyrelsen enligt andra stycket ska lämna till Riksgäldskontoret. Det är vidare oklart om ett eventuellt beslut kan överklagas särskilt och vilka effekter ett överklagande i så fall får för den övriga processen. Om prövningen av säkerheten vilandeförklaras i väntan på utgången av överklagandeprocessen finns det risk att den ställda säkerheten förfaller genom att aktuell bankgaranti förfaller.

Bestämmelsen i 11 § förslag till förordning om finansiella säkerheter för gruvverksamhet behöver förtydligas och förenklas rent språkligt.

Det är inte helt klart om fristen om fyra månader avser inom vilken tid som förslaget om säkerhet behöver skickas ut till berörda för synpunkter eller om synpunkterna ska vara insamlade inom den tiden.

Gällande formuleringen ”förslag till säkerhet” ställer sig Mark- och miljööverdomstolen följande frågor:

- Ska förslaget avse både säkerhetens storlek och typ?
- Är det Riksgäldskontoret som ska ta fram förslaget utifrån bland annat det underlag som verksamhetsutövaren lämnar in?

Rättskraft

Förslaget belyser inte hur en kontinuerlig ändring av säkerheten förhåller sig till regleringen av ett tillstånds rättskraft.

Övergångsbestämmelser

Gällande övergångsbestämmelserna för förslaget till lag om finansiella säkerheter för gruvverksamhet ifrågasätter Mark- och miljööverdomstolen lämpligheten av att prövande myndighet ska kunna besluta om lagens bestämmelser ska tillämpas i ärenden som inletts före lagens ikraftträdande. Betänkandet saknar dessutom resonemang kring frågan.

Någon författningsändring i 24 kap. 5 § miljöbalken är inte föreslagen trots att det omnämns på s. 151. Huruvida detta är en möjlig ordning bör utredas ytterligare.

Övrigt

Mark- och miljööverdomstolen förutsätter att bestämmelsen i 6 § förslag till lag om finansiella säkerheter för gruvverksamhet innehåller en felskrivning och att det inte är en *sammanställning* av kostnader som avses utan *samtliga kostnader*.

I handläggningen av detta ärende har deltagit hovrättslagmannen Ylva Osvald, tekniska rådet Dag Ygland och t.f. hovrättsassessorn Kristina Dreijer. Föredragande har varit Malin Blohm.

Ylva Osvald

Malin Blohm